

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens

nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk

E26.000215

Datum 12 mei 2026
Onderwerp Langetermijnbeleid Oekraïense

Geachte leden van de raad,

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in 2022 zijn meer dan 130.000 Oekraïners naar Nederland gevlucht. Zij hebben in Nederland momenteel recht op opvang en zorg onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) van de Europese Unie (EU). Bovendien mogen de Oekraïense ontheemden onder de RTB werken of kunnen zij leefgeld ontvangen van de gemeente. De RTB loopt nog tot 4 maart 2027, daarna is het aan de lidstaten van de EU om alternatief beleid op te stellen voor de ontheemden.

Landelijk beleid

Vanuit het Rijk wordt gewerkt aan een nationaal alternatief. Voor ontheemden uit Oekraïne is het ingezette beleid, zoals vermeld in de Kamerbrief van 28 november 2025 (zie bijlage 2), door het nieuwe kabinet bekrachtigd. Het rijk creëert een nieuwe tijdelijke verblijfsstatus, mede met het oog op de Europese discussie. De inzet is om voor deze groep te werken aan terugkeer en om het deel dat niet terugkeert zoveel mogelijk onder te brengen in de reguliere systemen en vergunningen, zodat er perspectief ontstaat voor zowel medeoverheden als ontheemden.

Oekraïense ontheemden zullen in 2027 het zogenaamd 'transitiedocument' ontvangen. Deze vergunning is drie jaar geldig. De normalisatie van hun positie betekent dat extra middelen voor arbeidsparticipatie worden ingezet vanuit het Rijk en de ontheemden die voldoen aan de voorwaarden toegang krijgen tot de Participatiewet, waarmee zij een uitkering en andere inkomensondersteuning kunnen ontvangen. Dit komt in de plaats van het leefgeld dat de ontheemden momenteel ontvangen. Ook vindt een overgang plaats van de Regeling Medische zorg voor Oekraïense ontheemden (RMO) naar Wmo, de Zorgverzekeringswet (Zvw) en Wet Langdurige zorg (WLz). Als laatste worden opvanglocaties omgezet naar (tijdelijke) huisvesting. Het rijk heeft aangegeven dat er echter geen huisvestingstaakstelling komt, zoals deze bij statushouders geldt.

Impact gemeente

Het college zet conform het Rijksbeleid primair in op terugkeer van Oekraïense ontheemden. Het uitgangspunt van ons college is om ontheemden te ondersteunen met perspectief, maar dit perspectief ligt als eerste in Oekraïne. In de periode dat Oekraïense ontheemden nog in Nijmegen zijn, willen we hen - in lijn met het beleidskader en uitvoeringsprogramma Asiel & Integratie - ondersteunen om “zo snel en volwaardig als mogelijk mee te kunnen doen in de samenleving”.

In Nijmegen worden ongeveer 700 Oekraïense ontheemden opgevangen op vijf opvanglocaties (Waalhaven, Tarweweg, Tweede Walstraat, Prins Hendrikstraat, CWZ). Daarnaast wonen nog 200 ontheemden in particuliere opvang (bij een gastgezin) of op zichzelf in Nijmegen. Uit zowel landelijk als regionaal onderzoek blijkt dat ongeveer 80 procent van de ontheemden in ieder geval de komende drie jaar in Nederland wil blijven, ook als het veilig is in Oekraïne. Dit betekent dat er tot en met 2030 nog ongeveer 700 ontheemden in Nijmegen blijven wonen en gebruik gaan maken van de Nijmeegse voorzieningen. Deze overgang vereist een goede en tijdige voorbereiding. Zeker omdat in de landelijke plannen niet in een overgangperiode is voorzien.

De overgang van de specifieke regelingen voor ontheemden naar de reguliere dienstverlening heeft impact op verschillende domeinen van de gemeente. Hieronder worden de belangrijkste zaken genoemd:

- Werk en inkomen: Een deel van de ontheemden gaat in één keer gebruikmaken van de Participatiewet en bijbehorende inkomensregelingen. Daarnaast wordt ingezet op werk naar werk begeleiding en dienstverlening vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit betekent naar verwachting een kostenstijging binnen het programma Werk en Inkomen;
- Zorg en gezondheid: Ontheemden moeten een eigen zorgverzekering afsluiten. Daarnaast kunnen ontheemden met een ondersteuningsbehoefte die binnen de Wmo valt hier een beroep op doen. Dit kan zorgen voor een vraagtoename binnen de Wmo. Daarnaast moet worden gezocht naar een oplossing voor opvang van Oekraïense ontheemden binnen voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
- Onderwijs en jeugd: Er wordt ingezet op het voorkomen van schooluitval en op aansluiting van jongerenwerk;
- Wonen: Ontheemden krijgen toegang tot sociale huur (zij kunnen dan een huisvestingsvergunning krijgen), opvanglocaties moeten worden verduurzaamd danwel vervangen om langdurig verblijf mogelijk te maken, waar mogelijk moeten locaties worden omgezet naar huisvesting;

Aangezien door het Rijk geen overgangsperiode is opgenomen in het beleid, is een tijdige en goede voorbereiding van belang om de overgang soepel te laten verlopen. Deze voorbereiding is reeds in gang gezet. Daar waar uitwerking van bepaalde onderdelen van het langetermijnbeleid financiële gevolgen heeft en/of om inhoudelijk kaderstellende keuzes vraagt, zullen wij dit aan uw raad voorleggen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester